

- 1240 – 1290 – хан Батій і хан Кублай, створення та поширення монголів, т. з. Золотої Орди.
- монгольська орда розлітається після недовгого часу. **Чому?** Імперія за велика, внутрішні сварки між ханами / племенами. Імперія ділиться на багато менших ордів, із своїми призначеними околицями.
- Татари котрі оселилися на кримським півострові, кочують у степах на північ від Чорного Моря.
- До 1482, литовські князі і татари мають договір не нападати на один одного. Після 1482, цей договір уривається (falls apart) і на територію України починають наїздити татарські загони у пошуках невільників та загарбств (booty).
- Вже в половині 15-ого століття, татари стають васалами (vassals – dependents) Османської Імперії (Туреччини), яка в 1453 здобула Константинопіль і завалила Візантійську Імперію. Турки перебирають майже усі землі Візантії, а побережжя Чорного Моря стає їхнім заплілям (borderland).
- Спілка (alliance) між турками і татарами відрізує Польсько-Литовську державу від Чорного Моря, і дає татарам могутнього (powerful) хоронителя.
- Ця спілка також дає поштовх татарам нападати на Україну, у пошуках в'язнів щоб продавати їх туркам і арабам.
- Татарська напади є жорстокі: беруть багато полонених, грабують, палять, нищать. **Чому?** Ринок на невільників дуже поплатний.
- **Чому польська шляхта не охороняє села та міста на краях Польсько-Литовської держави?**
- Вже в 1490 з'являються перші вістки про козаччину. Це означає, що вже існує добра сітка “уходників” які розповсюджені (spread out) по степу.
- **Але хто є ці “уходники”?**
 1. втікачі від панщини - кріпаки
 2. ловці, мисливці, рибалки
 3. хоробрі люди
 4. розбійники (?), втікачі від польської влади
- Згодом приймається слово “козак.” Татарське слово що означає “вільна людина,” щоб описати хто ці люди є.